

ג'ותרים יבוסלו? כיצד יחוסל שלמון בעלי-השדרה הלושחתים של תקופת סהר?

זהו המשרד?

בשנים אפשיים, בצורה זו, שאינה אידיאלית, אך שבמצב הנוכחי של שיתוק כללי עלולה להיות מעין עזרה ראשונה לחולה:

● **עמוס בן-גוריון**, סגן המפקח הכללי והגורם העיקרי לסיטוריו של יחוקאל סהר, יצטרך לחתור על הקאריירה המשטרית. יתכן שיצליח להתבצר בפקוד העליון של משמר הגבול, שיורחב בהדאי במקרה כזה. אחרת יצטרך לפרוש למשרה ממשלתית אחרת.

● **יקותיאל קרן**, סגן המפקח הכללי וראש אגף המינהלה, חייב לסיים את עבודתו המשטרית. קרן, נהג דן לשעבר וחסר כל נסיון משטרתי, משמש מכשול לכל עבודה מנהלתית מסודרת בכתלי המשטרה. שמו צריך להכלל ברשימה הראשונה של הקצינים שיפוטרו.

● **אברהם זלינגר**, סגן המפקח הכללי וראש אגף החקירות, יתפוס במקרה כזה את מקומו של קרן. זלינגר, קצין מקצועי המבין את בעיות המשטרה, עלול לקדם במידה רבה את המנהלה המנופחת מדי והכושלת במלוי תפקידי העזר שלה לאגף החקירות, שאת תפקידיה ובעיותיה יודע עתה זלינגר על בורין.

● **לתפקיד ראש אגף החקירות** יאלץ נחמיאס לחפש מועמד רציני. אם הוא יעשה זאת בתוך כותלי המטה הארצי, יוכל לבחור ברמי"ח יהודה לייב טראג, המשמש עתה כמפקד הקורס לקצינים בכירים. טראג, אחד מקציני החקירות שהצטיינו בעבר, הוקסא בשל כך בקרן וזית על-ידי סהר, שפותה לעשות זאת בעצמם של קציני החצר שמסביבו.

אם ירצה נחמיאס לחפש מועמדים אחרים, יוכל למנות לתפקיד זה את מפקד מחוז ירושלים לוי אברהמי, אף שהסתבך בפרשות מפקדות של תקופת סהר, או את ראש הענף הפלילי של מחוז חיפה, סגן מפקח מחוזי נחמס בנדל, שהיה או צורך להעלות לדרגת מפקח מחוזי.

מחוז למשטרה, ישנו רק מועמד אחד הבא בחשבון לתפקיד זה: ישרון שיף, מנהל חברת אפיקי-פסט. שיף, שהיה כבר ראש אגף החקירות במטה הארצי בזמן כהונתו של נחמיאס כסגן המפקח, יסכים לחזור לתפקידו אם יובטח לו כי אמנם יסורק אגף הארגון בראשותו של עמוס.

● **בתוך המטה הארצי**, יערוך נחמיאס בחדאי טהור מידי, אם ירצה לעשות זאת במכה אחת, יפטר בחדאי ויעביר לתפקידים את רמי"ח אפרים הופשטר ורמי"ח שמאי ווהר, ראשי המחלקות הפלילית והכלכלית באגף החקירות. פרט להם, יסייב לעשות נחמיאס אם יסלק את רמי"ח יעקב נאש, דובר-השקרים של יחוקאל סהר, ואת רמי"ח מאיר נוביק, איש מנגנון החוץ במטה המשטרה והאחראי הישיר לעזיבתם ופיטוריהם של כוחות מקצועיים כמו נעמן סתחי, ישרון שיף, רם ירון וזאב שטיינברג.

הופשטר ווהר הם השליטים המוכתרים של התיקים הסגורים. בימי שלטונם של סהר, היו הופשטר ווהר עושים ככל העולה על רוחם, פותחים וסוגרים תיקים פליליים וכלכליים מהגדולים ביותר, כראות עיניהם. בצורה זו רכשו השניים מקור שלטון וכוח בלתי-מוגבלים. שני אלה הם מנהיגי הכת המושחתת של הקצינים הבלתי-יציבים, שהשתלטו על המטה הארצי בשנים האחרונות, אך לא פוטרו ממנו למרות הערות החריפות מדי טעם של שופטים וגורמים ציבוריים אחרים. נאש, צלם-רחוב חסר-כשרון שעלה לדרגת רמי"ח בגלל פנקסי המפלגה וסגולות החנופה האישית שלו, ומאיר נוביק, שליח הש.ב., חייבים לעזוב את המשטרה, אם אמנם רוצה נחמיאס להבריא את האחירה העכורה בתוך החיל.

יעילות במקום שויץ ורושם

● **א פחות חשובים** הם השינויים ומסע הטהור שנחמיאס יהיה צריך לעשות במחוזות ובבסיסי ההדרכה. בין המועמדים הראשונים להחלפה ולפיטורין:

● **מפקד מחוז תל-אביב** יואב פלג, חסר הכשרון וההשכלה. פלג אחראי לאולת ידה של משטרת מחוז תל-אביב, לכשלונותיה הבלתי-פוסקים במניעת פשעים וגילויים ולהתפשטות הנוראה של גל פשעים חמורים במחוז הכפוף למרותו.

● **מפקד מחוז המרכז** אריה גיר (קלפר), שעלה לגדולה בגלל שירות חסר ערך בהגנה, גיר, שאין לו שום מושג בעבודת המשטרה, מחפה על יוסף זינגר, הקצין שמשפסו בעזר עדות-שקר הועבר לבית-המשפט המחוזי, ולמרות זאת הוא ממשיך לכהן בתפקידו.

צעדים אלה יכולים להוות הקדמה רצינית לשינוי-הערכים הכללי הדרוש. שבתח ארוך תהיה הצלחתו מותנית בשינוי רמתם של השוטרים עצמם. סהר, שהיה ונשאר בור בענייני משטרה, אך שהצטיין בשיאיה עילאית לשיח ולרושם, ביקש לאטוף במשטרה מקסימום של בני-אדם, כדי להאדיר את שלטונו. כל כן ידאג להסתפק ברמה ירודה ובמשכורות ירודות. על כן נוצר מצב, ששוטרים ברחוב נתקלים לא פעם בבזבז גלוי מצד הקהל, שאינו חושש אף להרים עליהם ידיים.

נחמיאס גילה שבשבע שבועות שערב בראיון עתונאי שהתנגד בשעתו לקו זה. אם יתרגם התנגדות זו לשפת המעשה, ידאג כי רק אנשים בעלי רמה מוסרית והשכלתית גאוה יכנסו לשירות של חיל מובחר זה, יצמצם את מספר השוטרים אך ידאג לשלם להם משכורות הגונות — ישנה בהדרגה את האימון שהתמוטט בתקופת סהר.

המפקח החדש נכנס לתפקידו השבוע כשהוא מלווה מיטב הברכות של הציבור, אף שידועים השתייכותו המפלגתית וקשריו עם קבוצת המנהלים. ציבור זה אינו דורש מנחמיאס לחולל נסים בלתי-אפשריים, אולם הוא מצפה שישים קץ לניצול המפלגתי של המשטרה, למלחמות הפרטיות של הקצינים ולאחירת השחיתות והרקבון — מטרות שלמען ניהלו הלוהמים בשחיתות במשך שנתים ארוכות מאבק נועז, מסוכן ורב-קרבנות.

נחמיאס יכול למלא תקוות אלה — אם הוא ירצה בכך. מן הרגע שנטל לידי את גט המפכ"ל, נשאר הכל תלוי בו, ברצונו הטוב ובכוננותו להעמיד את כשרונותיו הבלתי-מפוקפקים ואת פקחותו האישית הרבה לרשות מערכת-טהור שיטתית ועקבית.

מעולם לא קיבל מפקח כללי אשראי גדול יותר בהיכנסו לתפקידו. הציבור קיווה שישתמש באשראי זה לטובה.

מורשת העבר. בקטע דבריו שהתייחס למשמר-הגבול, אף רמז במפורש לפרשת כפר-קאסם: "יד ביד עם שוכני הספר, יוסיף משמר הגבול להלום במתנכלים מבחוק, תוך שמירה על קדושת הנשק, מורשת ההתנגדות העברית מאז ומתמיד."

ביום שאחרי הטקס וארוחת הצהריים החגיגית במלון הנשיא בירושלים, שנערכה מטעם ביגיי לכבודו של האיש שהגן על כבוד בנו ואיבד בהגנה זו את כסאו שלו, תפס נחמיאס את מקומו בבנין המטה הארצי. הוא הפך השוטר מספר אחד במדינת ישראל.

קצינים חנונים, תפקידים-מדושים

הירושה שקיבל השוטר מספר אחד, היתה בכניסת עובדן חסר אפוטרופוסים. בעשר השנות שירותו של יחוקאל סהר כמפקח הכללי של משטרת ישראל ירדה המשטרה מדחי לדחי. טובי אנשיה המקצועיים, ירושת משטרת המנדט, פוטרו או עזבו. רבים אחרים נחלו בשירות בה, בגלל התנאים החומרים והנפשיים הירודים השוררים בחיל, רבים אחרים עזבו בגלל הרקבון שפשט בכל חלקיה.

מחום של הקצינים העליונים, סביב ספלוני הקפה ועשן הסיגריות, לא היה פחד חנינם. כי גם לאותם שהתחרו בשבתיים לסהר היוצא, היה ברור, כמו למפקח הכללי החדש, כי יש צורך בשינוי ערכים מידי בתוככי הגוף הממלכתי, שנועד לשמור על בסחונם ושלחתם של אזרחי המדינה.

השינוי הקרוב צריך יהיה להתבטא, בשינוי מבנה המשטרה: ביחס נכון יותר בין תפקידי המוגדרים בחוק, מניעת פשעים וחקירתם, לבין המנגנון המופעל באחירתה למטרות אלה.

צעד ראשון שאנשי המקצוע במשטרה ציפו שנחמיאס יעשה בתפקידו החדש: גיבוש מחוזות המשטרה, ביטול אגף הארגון במטה הארצי ושינוי-גיבוי יסודיים בקצונה העליונה.

כל שלב משינויים אלה, כרוך ומותנה במשנהו. סהר טיפח ורומם את המנהלה המשטרית מעל לצאת החוקרים בתפקידי השדה. הוא נתן די חופשית לקבוצה גדולה של קצינים, שביצרו לעצמם עמדה רמה, בהקימם שורה ארוכה של תפקידים משטרתיים מדומים, מחלקות חסרות-תוכן ומשימה, ומשרות מיותרות.

נחמיאס, אדם תקיף ובעל החלטה מהירה, שהיה בעצמו סגן המפקח הכללי של המשטרה,

בזמן שהליה היה לירה וסגן-מפקח-כללי היה סגן-מפקח כללי, ידע על ימים קשים נכונ לו בבואו להשליט במשטרה העומדת תחת פיקודו את דעותיו שלו כיצד ואיך חייבת המשטרה להתנהל ולפעול בעתיד.

כי אף לא אחד מקבוצת הקצינים שסובבו את סהר, החניפו לו ורוממוהו כדי לחפות על אולת ידם במילוי תפקידיהם וכדי לקבל גיבוי רישמי למעשיהם הבלתי-חוקיים, לא התכוון לחתור על כסאו, ביום בו נכנס נחמיאס לתפקידו החדש. קבוצת קציני המטה ומקורביהם של סהר ועמוס במחוזות, התכוננו השבוע להילחם על מקומותיהם ועמ' דותיהם, מלחמת חיים ומות. הם החזירו לעתונות ידיעות כי נחמיאס שלח למשטרה מטעם הש.ב. כדי להשתלט עליה, קיח עד הרגע האחרון כי במקומו של נחמיאס תמנה המשטרה את יוסף אביור נעים ההליכות, שנראה להם כרץ-אופי, או עסקן מפלגתי חסר כל נסיון משטרתי.

זלינגר

שלושה אחוזות במקום חמישה

כבר ממצב ראשון מוזקר המבנה הנוכחי של המשטרה כבלתי-טבעי. בזמן בו מתחלק כהיל לשלושה פיקודים ארציים, אורגנה המשטרה מטעמי יעילות מפלגתית של חלוקת מקומות-השפעה ומשרות, לחמישה מחוזות, שאחד מהם משתרע באופן מזור ומשונה מרחובות ועד לנתניה, להוציא את תל-אביב, בזמן שמחוז אחר, מחוז ירושלים, שולט על ירושלים, הפרוודור ומרבית שטח המדינה מרחובות ועד אילת.

כדי להשליט ארגון וסדר, יעילות ומשטר נכון של מניעת וחקירת פשעים, יהיה חייב נחמיאס להכניס את השינויים הבאים, במבנה המשטרה:

● **לפרק את אגף הארגון**. אגף זה הוקם אחרי פרישתו של נחמיאס מתפקיד סגן המפקח הכללי, כדי ליצור לעמוס בן-גוריון מעמד של סגן המפכ"ל. לאגף הארגון אין זכות קיום כשלעצמו. מחלקותיו המתחסות למניעת פשעים, כמו מחלקת הסיטור ותפקידי מטה, בראשה עומד רמי"ח אלי דקל, המחלקה לתפקידים מיוחדים ולקשר עם הש.ב. בפיקודו של רמי"ח מאיר נוביק, צריכות לעבור לאגף החקירות. מחלקת ההורכה לאגף המנהלה ומשמר הגבול, המשתתף גם הוא לאגף הארגון, חייב לעמוד כיחידה בפני עצמה, שאינה כפופה כלל למשטרת ישראל, כי אם לצה"ל, כדי למנוע כפילות וביזבוז.

● **לקצץ שניים מתוך חמשת המחוזות**. במקביל לצה"ל, חייבת המשטרה להתחלק לשלושה מחוזות: דרום, מרכז וצפון. החלוקה לשלושה מחוזות, תבטל שני מנגנוני-מינהלה מיותרים, תספק יותר כוח-אדם מקצועי לפיקוד הנפות ולראשות הלשכות והמדורים הפליליים בכל נטה ונפה. בצורה כזו, אפשר יהיה גם לנפות מן החיל כמה מפקדי מחוזות ורמי"חם שלא ידרשו עוד לשירות ושיטיבו לעשות אם ינסו למצוא לעצמם סידור מתאים, מחוז למשטרה.

● **להוריד את תקן הדרגות העליונות**. למנות סגן מפקח כללי אחד, במקום שלושה, ולהעמיד בראש אגפי החקירות והמנהלה שני עוזרים למפקח הכללי.

מקור השלמון: תיקים סגורים

שינויים מנהלתיים וארגוניים יחייבו גם שינויים אישיים נרחבים. קבוצת הקצינים החתיקים, התופסת עתה את ראשות המחלקות החשובות ביותר במטה הארצי, בכל האגפים, חייבת לפנות את מקומה. את הטובים שבקצינים אלה יאלץ נחמיאס לפזר בין המחוזות השונים, ואילו את המושחתים והכושלים ביניהם, שזכו עד כה לגיבוי איתן מצידו של סהר, יאלץ לפטר בחושים הראשונים לתפקידו החדש.

הטיהור יתחיל, כמובן, בראש וראשונה במחלקות אגף הארגון שיחוסלו, במקרה כזה, אם יבדוק נחמיאס את כושרם המקצועי של קציניו, יאלץ בחדאי לשבץ אותם מחדש,

נאש